

ბილეთებიდან მიღებული შემოსავალი ქართულ საფეხბურთო გუნდებში

შოთა გოგიტაური

საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და
სპორტის სახელმწიფო სასწავლო
უნივერსიტეტის მონვეული ლექტორი
gogitaurishota@gmail.com

შესავალი

ფეხბურთს საქართველოში დიდი ისტორია აქვს, ის არის ყველაზე პოპულარული სპორტის სახეობა ჩვენს ქვეყანაში.

მსოფლიოში ბილეთებიდან მიღებული შემოსავალი საფეხბურთო გუნდების ერთ-ერთ მთავარ წყაროს წარმოადგენს. მსოფლიოს წამყვანი გუნდების უმეტესობა ბილეთებს და მერჩენდაიზინგს დიდ მნიშვნელობა ანიჭებს, მათი შრომითი და ფინანსური რესურსი მიმართულია ბილეთებიდან მიღებული შემოსავლისკენ.

საქართველოში ბილეთების გაყიდვის და მისგან მიღებული შემოსავლის სერიოზული პრობლემაა. გუნდების უმეტესობა არ ყიდის ბილეთებს და არ აქვთ შემოსავალი, გუნდებს არ აქვთ სეზონური აბონიმენტი, რომელიც ერთ-ერთ წამყვან როლს ასრულებს ბილეთებიდან მიღებულ შემოსავალში.

სპორტს დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებაში. სპორტის განვითარებას დიდი და მნიშვნელოვანი როლი აკისრია განვითარებული ქვეყნების განვითარებაში. სპორტი გამოხატავს კულტურულ, სოციალურ და ეკონომიკურ მდგომარეობას მსოფლიოს მასშტაბით.

ბიზნესმენი, რომელიც ყიდულობს გუნდს, მისი მთავარი მოტივაციის წყაროა ძალაუფლების გაზრდა და პატივისცემა. ისინი ხშირად არიან იმ გუნდის ფანები, რომელსაც ყიდულობენ. მათი ერთ-ერთი მთავარი მოტივაციის წყაროა ცნობადობის გაზრდა.

საკვანძო სიტყვები: ბილეთებიდან მიღებული შემოსავალი; დაფინანსების სისტემები; მენეჯმენტი; ხელფასები; მერჩენდაიზინგი.

საერთაშორისო გამომცდილება

საფეხბურთო გუნდების ერთ ერთი მთავარი მიზანი არის შემოსავლების მაქსიმიზაცია, მაგრამ გუნდებმა ასევე უნდა იზრუნონ ფინანსურ ბალანსზე. საერთაშორისო ასპარეზზე გუნდები დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ ბილეთების გაყიდვას და სეზონურ აბონიმენტებს. ფეხბურთი არის ყველაზე პოპულარული სპორტი მსოფლიოში. 1999/2000 წლების სეზონში პრემიერ ლიგა გახდა პირველი ლიგა მსოფლიოში, რომლის შემოსავალმაც მიაღწია 1 ბილიონ ევროს. (Vopel, 2011) კლუბების საშუალო შემოსავალი, ხელფასები და ბრუნვა ბოლო ათწლეულების მანძილზე საგრძნობლად გაიზარდა, 1999/2000 წლების სეზონში გუნდის საშუალო შემოსავალი იყო 747 მილიონი ფუნტ სტერლინგი. ფეხბურთი არის მასიური სპორტი. ფეხბურთს თამაშობენ ყველა ქვეყანაში. ბიზნესმენები ცდილობენ ფინანსების ინვესტირებას სპორტის ამ სახეობაში.

წარმატებას განაპირობებს ბევრი ფაქტორი. სპორტის შეფასება, როგორც ცალკეული ერთეული ძნელია. მრავალმხრივი სპორტული ინდუსტრია მოიცავს ისეთ მრავალფეროვან სეგმენტს, როგორიცაა: სპორტთან დაკავშირებული მედია, იურიდიული და ფინანსური სერვისი, სპონსორობა, რეკლამა, მონონება, ბილეთები, ივენთი, ინფრასტრუქტურის ღონისძიებები, საბითუმო და საცალო სპორტული საქონელი, განათლება, არაკომერციული სამუშაო, საზოგადოების განვითარება, გართობა, თამაში, დასვენება, სპორტული ტურიზმი. მონაწილეები, მაყურებლები და ბიზნეს მენეჯერები გამოხატავენ უნიკალურ ინტერესს სპორტული ინდუსტრიის მიმართ. დაინტერესებულ მხარეებში ასევე შედიან: მასწავლებლები, ტურისტები, მოთამაშეები. (Baker & Esherick, 2013)

ბილეთების გაყიდვა არის მნიშვნელოვანი ორი ასპექტის გათვალისწინებით. პირველი არის შემოსავალი და მეორე არის გუნდის მხარდაჭერა. გუნდები ბილეთებს ყიდნიან სეზონის დაწყების წინ, როდესაც გულშემატკივარი ყიდულობს ამ გზით,

ის ჯდება უფრო იაფი. ბილეთების გაყიდვა არ არის პრობლემა დიდი გუნდებისთვის.

ბილეთის ფასი არის განსხვავებული. ის განსხვავდება კატეგორიების მიხედვით. თუ გულშემატკივარი შეიძენს სეზონურ აბონიმენტს, მას აქვს ფასდაკლება. მათ აქვთ სპეციალური ადგილები სტადიონზე. სეზონური აბონიმენტის შემთხვევაში ისინი არ იცვლიან თავიანთ ადგილს. ნევრები სარგებლობენ სპეციალური ფასდაკლების ბარათით, რომლის გამოყენებაც მათ ასევე შეუძლიათ კლუბის ოფიციალური პროდუქციის შეძენის დროს. მათ აქვთ სპეციალური ფასი.

სპორტული ღონისძიების ბილეთები დიფერენცირებულია - ადგილმდებარეობის მიხედვით, თამაშის თარიღის და დროის მიხედვით. მასპინძელი და მეტოქე გუნდები თითოეულ მატჩს ქმნიან უნიკალურს. (K. Sanford & F. Scott, 2014)

ბილეთის ფასი განსხვავებულია ჩემპიონატების მიხედვით, თასის გათამაშების მიხედვით, ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობის მიხედვით. კლუბი წყვეტს რა უნდა ღირდეს ბილეთი. ეს დამოკიდებულია კონკრეტულ სიტუაციაზე. მნიშვნელოვანი თამაშის დროს, ბილეთის ფასი არის განსხვავებული, მასპინძელმა იცის, რომ იქნება გულშემატკივრის დიდი ინტერესი.

კვლევის შედეგები

საქართველოს კრისტალბეთ (უმაღლესი ლიგას ქვია კრისტალბეთ ლიგა) ეროვნულ ლიგაში თამაშობს 10 გუნდი. 2017 წელს საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციას და კრისტალბეთს შორის გაფორმდა ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც საქართველოს უმაღლეს ლიგას დაერქვა კრისტალბეთ ეროვნული ლიგა, სფფ იღებს 1 მილიონ ლარს ამ ხელშეკრულების თანახმად ყოველ წლიურად. 2021 წლის კრისტალბეთ ეროვნულ ლიგაში მონაწილეობას იღებს 10 გუნდი. (იხილეთ ცხრილი 1) გუნდების უმეტესობა არ ყიდის ბილეთს, არ არის ინტერესი გულშემატკივრისა ქვეყნის ჩემპიონატისადმი.

ცხრილი-1

გუნდი	მფლობელი	ბილეთი: კი/ არა	ფასი
დინამო თბილისი	რომან ფიფია	კი	2-5 ლარი
დინამო ბათუმი	ლამინი ჯგუფი/ აჩიკო ბერიძე	კი	5 ლარი
დილა გორი	სტარ სპორტ ინვესტი	არა	0 ლარი
თბილისის ლოკომოტივი	ლექსო თოფურია	არა	0 ლარი
თბილისის საბურთალო	იბერია ბიზნეს ჯგუფი/ტარიელ ხეჩიკაშვილი	კი	3 ლარი
სკ თელავი	სოსო გრიშკაშვილი, ალეკო ამისულაშვილი	არა	0 ლარი
ტორპედო ქუთაისი	გაურკვეველია	არა	0 ლარი
სამტრედია	კარლო კალაძე	არა	0 ლარი
წყალტუბო სამგურალი	მიხეილ იაშვილი	არა	0 ლარი
ქობულეთის შუქურა	ირაკლი ბერიძე	არა	0 ლარი

2015 წელს შეიქმნა ფეხბურთის განვითარების ფონდი, რომლის მიზანიც იყო საფეხბურთო გუნდების დაფინანსება. რა თანხა დაიხარჯა ხუთი წლის განმავლობაში შეგვიძლია ვნახოთ

ცხრილი 2.

საქართველოში ფეხბურთის განვითარების (2016-2020 წწ)
სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული
ღონისძიებების დაფინანსება მლნ. ლარი

პრიორიტეტები	2016 წ	2017 წ	2018 წ	2019 წ	2020 წ
კლუბების საბაზისო დაფინანსება	35,4	24	24	24	24
კლუბების ფინანსური სტიმულირება	1,9	9	9	9	9
კლუბების საპრიზო და პრემიალური ფონდი	1,35	10	10	10	10
მასობრივი და სხვადასხვა სახის საფეხბურთო ღონისძიებები	1,55	2,75	2,75	2,75	2,75
ინფრასტრ. მონესრიგება		8	9,5	11	13
საფეხბურთო განათლების ხელშეწყობი პროგრამები			0,5	0,5	0,5
ხარჯების ჯამი წლების მიხედვით	40,2	53,25	55,75	57,25	59,25
საერთო ჯამი	26,7				

ქართული გუნდებს შეეძლოთ მიღებული დაფინანსება გამოეყენებინათ ბილეთების და გულშემატკივრის მოსაზიდად, გაეკეთებინათ კარგი პროექტი.

2020 წელს დაწყებულმა კოვიდ პანდემიამ სერიოზული გავლენა იქონია გუნდების დაფინანსების სისტემებზე. სახელ-

მნიშვნელოვანი გაზრდა შეეძლო დაფინანსების სისტემები. სამინისტროს მიერ დამტკიცებული 2020 წლის დამტკიცებული და შემცირებული, 2021 წლის ბიუჯეტი შეგვიძლია ვიხილოთ

ცხრილი 3.

დასაფინანსებელი ფედერაციების სია	2020 წლის გაგმა	2020 წლის გაგმა კრიზის მერე	2021 წლის პროექტი
ძალისხერხის ფედერაცია	1 850 000	1 000 000	1 750 000
კრივის ფედერაცია	1 200 000	650 000	1 100 000
ჩოგბურთის ფედერაცია	1 200 000	550 000	1 000 000
ფიგურული ციგურაობის ფედერაცია	1 200 000	1 100 000	1 200 000
სპორტული მედიცინის ასოციაცია	1 550 000	1 100 000	1 400 000
კარატეს ეროვნული ფედერაცია	500 000	217 000	410 000
საბრძოლო ხელოვნებათა კონფ.	50 000	42 000	50 000
ტაიბოქსის ფედერაცია	100 000	68 000	80 000
კონტაქტური კარატეს ფედერაცია	480 000	200 000	400 000
უშუს ფედერაცია	480 000	200 000	400 000
ხრიდოლი	50 000	40 000	30 000
სათხილამურო ფედერაცია	1 050 000	540 000	900 000
სროლის სახეობათა ფედერაცია	900 000	370 000	800 000
ფრენბურთის ფედერაცია	1 000 000	543 000	900 000
სამბოს ფედერაცია	700 000	500 000	650 000
მშვილდოსნობის ფედერაცია	450 000	200 000	350 000
ტაეკვანდოს ფედერაცია	400 000	130 000	300 000
ანტიდოპინგური სააგენტო	450 000	200 000	400 000
ველოსპორტის ფედერაცია	250 000	100 000	200 000
კანოეს ფედერაცია	650 000	250 000	500 000
მეკლდეურობის ფედერაცია	200 000	120 000	150 000
თანამედროვე ხუთჭიდის ფედერაცია	250 000	140 000	200 000

საავტომობილო სპორტის ფედერაცია	450 000	220 000	350 000
სუმოს ფედერაცია	230 000	50 000	150 000
საციგაო სპორტის ფედერაცია	200 000	100 000	150 000
საცხენოსნო სპორტის ფედერაცია	200 000	250 000	250 000
მკლავჭიდის ფედერაცია-შეზღუდული	350 000	200 000	300 000
ნიჩბოსნობის ფედერაცია	50 000	15 000	40 000
სპეციალური ოლიმპიადა	100 000	35 000	60 000
ბალახის ჰოკეის ფედერაცია	100 000	50 000	50 000
მაგიდის ჩოგბურთის ფედერაცია	300 000	120 000	200 000
ყინულის ჰოკეის ფედერაცია	260 000	55 000	200 000
ბადმინტონის ფედერაცია	50 000	20 000	40 000
წყალსათხილამურო სპორტის ფედერაცია	60 000	20 000	40 000
ბილიარდის ფედერაცია	50 000	22 200	30 000
ათლეტიზმის ფედერაცია	60 000	20 000	30 000
ამერიკული ფეხბურთის ფედერაცია	60 000	30 000	50 000
ჩერლიდინგის ფედერაცია	40 000	16 000	20 000
აფროსნობის ფედერაცია	70 000	30 000	40 000
ბეისბოლის ფედერაცია	80 000	25 000	50 000
ქვიშის სახეობათა ფედერაცია	100 000	20 000	80 000
სკეიტბორდის ფედერაცია	80 000	20 000	50 000
გოლფის ფედერაცია	50 000	18 000	30 000
შერეული საბრძოლო ხელოვნების ეროვნული ფედერაცია ჩემპიონი		10 000	70 000
გაუნაწილებელი თავისუფალი რესურსი			1 600 000
სხვადასხვა	50 000	50 000	50 000
საქ. მთასვლელთა გაერთ. ფედერაცია	350 000	150 000	300 000
საქ. სასკოლო და ბავშვთა სპორტის ეროვნული ფედერაცია	1 500 000	795 058	700 000

საქართველოს საუნივერსიტეტო სპორტის ფედერაცია	700 000	125 900	650 000
საქართველოს ეროვნული ფედერაცია სპორტის ყველასათვის	507 500	175 300	250 000
საქართველოს სპორტის ტრადიციული სახეობების და თამაშების ფედერაცია	0	21 600	30 000
საქართველოს სპორტულ ჟურნალისტთა ასოციაცია	741 000	575 000	570 000
საქართველოს სპორტის მენეჯმენტთა ასოციაცია	0	572 421	500 000
ფეხბურთის ფედერაცია	6 700 000	4 202 000	0
რაგბის კავშირი	17 000 000	13 900 000	17 500 000
კალათბურთის ფედერაცია	10 000 000	10 400 000	10 000 000
სპორტულ სახეობათა განვითარება	17 870 000	9 596 200	16 900 000
ოლიმპიური კომიტეტი	6 000 000	2 310 000	6 000 000
მასობრივი სპორტი (7 ფედერაცია)	3 880 000	2 415 279	3 000 000
ქვეყნის შიგნით ჩასატარებელი ღონისძიებები	5 500 000	700 000	4 500 000
პარალიმპიური კომიტეტი	1 350 000	670 000	1 350 000
ფარიკაობის ფედერაცია	1 000 000	570 000	1 000 000
ჭადრაკის ფედერაცია	1 650 000	1 000 000	1 500 000
ხელბურთის ფედერაცია	1 800 000	820 000	1 600 000
ძიუდოს ფედერაცია	4 950 000	2 180 000	4 800 000
ჭიდაობის ფედერაცია	6 500 000	2 900 000	6 400 000
ქართული ჭიდაობის ფედერაცია	500 000	116 394	400 000
მძლეოსნობის ფედერაცია	1 000 000	600 000	950 000
ტანვარჯიშის სახეობათა ფედერაცია	1 200 000	600 000	1 100 000
სანწყლოსნო სახეობათა ფედერაცია	4 800 000	2 780 000	4 750 000
სათხილამურო ფედერაცია - 2023	1 500 000	1 000 000	2 000 000
ოლიმპიად. დაკავშ. ღონისძ. დაფინანსება	0	3 563 306	0

დასკვნა

სპორტში ფინანსებს დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. თანამედროვე ფეხბურთში ფინანსური ინვესტირების გარეშე წარმატების მიღწევა შეუძლებელია. ბიზნესმენების უმეტესობა ერიდება ინვესტიციის გაკეთებას სპორტში და განსაკუთრებით ფეხბურთში, მათვის არ არის მომგებიანი სფერო სპორტის ეს სახეობა. საქართველოში არ არის განვითარებული და არ ფუნქციონირებს სატელევიზიო ტრანსლირება, სპონსორობა, ბილეთების გაყიდვა, მერჩენდაიზინგი. გუნდები ძირითადად საზრდოობენ მფლობელის შემოწირულობით და ტრანსფერიდან მიღებული შემოსავლით, რომელიც არის ხშირ შემთხვევაში მიზერული.

სახელმწიფოს ჩართულობის გარეშე ქართული გუნდების უმეტესობა გაკოტრდებოდა, აუცილებელია სახელმწიფოს მხრიდან მხარდაჭერა ინფრასტრუქტურის და აკადემიების კუთხით. ფეხბურთი არის სანახაობა და გუნდების ხელმძღვანელობამ უნდა იფიქროს სანახაობის შექმნაზე.

ქართულ გუნდებში სერიოზული პრობლემა არის მენეჯმენტი, აუცილებელია მენეჯმენტის და ფინანსების მკაცრი კონტროლი, განსაკუთრებით აქტუალურია ეს თემა სახელმწიფო სუბიექტებში. უნდა მოხდეს აუდიტის მკაცრი კონტროლი, ხარჯების კონტროლი. აუცილებელია კერძო სექტორის დაინტერესება და სახელმწიფოს მხარდაჭერა გადასახადების შემცირების კუთხით.

INCOME FROM TICKETS SALE IN GEORGIAN FOOTBALL CLUBS

Shota Gogitauri

Invited Senior Lecturer
Georgian State Teaching University of
Physical Education and Sport
gogitaurishota@gmail.com

RESUME

Georgia has a big history in football, many famous Georgian players played for the national team. Football is one of the most popular sport in Georgia. Ticket sales income is one of the main source of football teams. Ticket selling and merchandising is one the most important thing for big clubs, their legal and financial resources are directed towards from the tickets income. We have a serious problem in Georgia, Georgian clubs did not have ticket selling and they don't have income from tickets. The clubs are not selling tickets and they don't have income from ticket selling, they don't have seasonal tickets, which one has one of the most important role in modern clubs.

Sport has an important role in establishing the healthy lifestyle. The development of Sport has an important role as in developing as well in high-developed countries. Sport clearly expresses the cultural, social and economical situation on a global scale.

For businessmen who are buying clubs, the big part of the motivation is gaining power and respect. Usually, they are fans of the club that they are buying. Most of them want to be famous not only in their own field.

Additionally, the most important goal of football clubs is to maximize their revenue. However they are acting according to the money they have, they must do financial balance. Teams are thinking to get the important role in international market tickets and seasonal tickets. Football is currently the most popular sport in the

world. In the season 1999/2000, the professional English football league (Premier league) became the first league in the world to pass one billion Euros income marks. (Vopel, 2011) The average club/wages-turnover ratio has increased continuously over the last decade: the total wages and salaries figures in 1999/2000 season were 747 Million Pound Sterlings. Football is a massive sport. People are playing football in every country. Businessmen's are trying to invest money in football. This sport is one of the biggest sport in the world.

In modern life, sport is a big business. To get the success, many things to do are necessary. It is difficult to examine sport as a singular entity. In fact, the multifaceted-sport industry includes such diverse segments as the sport-related media, legal and financial services, sponsorships, advertising, endorsements, ticketing, events, facility operations, wholesale and retail sporting goods, education, nonprofit work, community development, entertainment, gaming, recreation, sport tourism. Sports participants, spectators and business managers hold unique interests in the sports industry. Stakeholders also include educators, tourists, gamblers and gamers. (Baker & Esherick, 2013).

Ticketing is important for two reasons. One is income and second is the support of your team. The Team is selling tickets before the seasons start, when they are selling tickets like this, it is cheaper. Ticket selling is not a problem for big clubs. The ticket has different prices. It varies by categories. If the supporter buys the seasonal ticket, he has a discount. They have also special seats in the stadium. They can't change their seats. Members are part of the team, they have a special discount, they can use the discount card during merchandising. They have a special price. Ticketing to sporting events are highly differentiated – by seat location, date and time of the game, home team and opponent team qualifies make each ticket unique (K. Sanford & F. Scott, 2014).

Moreover, the ticket price is also different in the championship, in a cup game and in Europe tournaments, economic situation.

The Club is deciding himself how much will be the price, it can be changed. It depends on the concrete situation. The Ticket price is different during the important game, the host team knows that it will have a huge interest of supporters.

CONCLUSION

Finance has an important role in the modern Sport. It is impossible to get success without financial investment. The Businessmen avoid to invest money in sport and especially in football, they can't get benefit in football. We don't have in Georgia: broadcasting, sponsorship, ticket selling, and merchandising. The main finance source of football teams in Georgia are the players' transfers and the owner investments, but it is too small amount and mostly owners are the charity persons.

Most of the Georgian teams would have gone bankrupt without the involvement of the government, the state support in terms of infrastructure and academies is obligatory, essential. Football in the entertainment and team presidents need to think how to create the entertainment. The main problem of Georgian clubs are management. It is obligatory to create a commission who will check finances. This is an important thing in the government organizations. Additionally, there should be the private sector interest and government support.

Key words: Income from ticket selling; Financing systems; Management; Salary; Merchandising.